

Amsterdams Profiel Jonge Kindvoorziening

september 2023

Inleiding

Dit profiel geeft de ambitie weer voor de kwaliteit van ontwikkelingsgerichte jonge kindvoorzieningen in Amsterdam. Dit document biedt een overzicht van werkzame elementen om te komen tot ontwikkelingsgericht werken: kwaliteiten van professionals en randvoorwaarden in de organisatie. Het profiel is in 2015-2016 opgesteld door aanbieders van voorschoolse educatie, specialisten op het gebied van het jonge kind (iPABO, ROC, trainers van de basistraining) en beleidsadviseurs en toezichthouders. Getracht is om het profiel zoveel mogelijk aan te laten sluiten op de Wet kinderopvang, het Besluit kwaliteit voorschoolse educatie en het beleidskader van de gemeente Amsterdam¹.

Amsterdam kent een grote hoeveelheid en diversiteit in aanbieders van jonge kindvoorzieningen. Het profiel biedt ruimte voor variatie en eigen invulling door deze aanbieders, terwijl de kwaliteit van het aanbod wordt geborgd. De focus ligt op het wát; het hóe kunnen voorzieningen zelf inrichten op basis van hun eigen visie (het waarom). Er wordt meer ruimte en vertrouwen gegeven aan de professional.

Het profiel richt zich op de voorschoolse voorzieningen die werken met peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Het is de ambitie om de werkingssfeer van het profiel op termijn uit te breiden naar de reguliere kinderopvang, de baby- en dreumesopvang, de spelenlopen en mogelijk ook vroegscholen en buitenschoolse opvang tot 7 jaar oud.

Doel van het Amsterdamse profiel jonge kindvoorziening

Het primaire doel van het profiel is het vastleggen van een breed gedeeld ambitieniveau voor de kwaliteit van ontwikkelingsgerichte jonge kindvoorzieningen in Amsterdam.

Het product dient daarnaast meerdere doelen:

- als handvat voor de voorzieningen zelf voor het inrichten van de organisatie;
- als handvat voor managers/beleidsmakers om hun pedagogisch beleid op te stellen;
- als handvat voor opleiders en trainers om aan te sluiten bij de gevraagde kwaliteiten op de arbeidsmarkt;

¹ Na 2016 zijn wet, besluit en beleid verschillende keren bijgesteld. Dit heeft ertoe geleid dat in 2018 het profiel al eenmaal is bijgesteld. De huidige herziening 2022-2023 is de eerste bijstelling van het profiel op zowel inhoud als vorm.

- als handvat voor organisaties voor het toepassen van functiedifferentiatie, het maken van opleidingsplannen voor professionals en het betrekken van experts om de educatieve kwaliteit te waarborgen;
- als uitgangspunt voor subsidieafspraken en toezicht.

In het profiel zijn alle elementen gebundeld waarvan we in Amsterdam vinden dat zij onderdeel uitmaken van een kwalitatief goede voorschoolse voorziening.

De gemeente vertrouwt op de professionaliteit van organisaties om de inhoud naar eigen visie in te vullen. Gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen krijgen de ruimte voor de kwalitatieve invulling van hun aanbod. Alle bouwstenen uit het profiel moeten aanwezig zijn, maar de organisatie kan zelf bepalen hoe en eventueel bouwstenen toevoegen. Dit vraagt om eigenaarschap en inhoudelijke aansturing binnen organisaties.

Het profiel dient als uitgangspunt voor subsidieafspraken en het waarderingskader dat wordt gebruikt door de toezichthouder. Ook voor het toezicht geldt dat het profiel als ambitieniveau wordt gezien, een model waar organisaties tijd en ruimte nodig hebben om naartoe te groeien. Op individueel, team en organisatieniveau komen verschillende elementen naar voren en een verbinding tussen die organisatielagen is essentieel. Wat zichtbaar is in de praktijk moet overeenkomen met de beschrijving vanuit de organisatie en vice versa.

Het eerdere profiel bestond uit 3 afzonderlijke profielen, namelijk een profiel op organisatieniveau, een profiel op groepsniveau en een profiel op individueel niveau. De verschillende profielen gaven aan wat de kwaliteiten en vereisten moeten zijn van de individuele medewerker; welke de kwaliteiten die voor elke groep beschikbaar moeten zijn en wat de voorwaarden zijn op organisatieniveau gebord moesten zijn.

In overleg met de aanbieders van voorschoolse educatie is besloten om het profiel te herzien waarbij de 3 afzonderlijke profielen samen zijn gevoegd en per bouwsteen een onderverdeling is gemaakt in organisatie-, groeps- en individueel niveau.

Het huidige profiel bestaat uit 2 delen. In deel 1 is te lezen wat er in de wet staat en wat de aanvullende Amsterdamse eisen zijn zoals opgenomen in de subsidieregeling. In deel 2 zijn de bouwstenen opgenomen en hoe hier uitvoering aan kan worden gegeven op de verschillende niveaus.

DEEL 1

Wat staat er in de wet?

Pedagogisch beleidsplan

De houder van het kindercentrum stelt een pedagogisch beleidsplan op. Hierin is opgenomen:

- Hoe vorm wordt gegeven aan de voorschoolse educatie.
- Vermelding van gebruikte vve-programma.
- Wat de visie is op ontwikkeling van jonge kinderen en hoe het vve-programma hierbij aansluit.
- Beschrijving hoe de voorschoolse educatie een bijdrage levert aan de taal-spraakontwikkeling, de ontluikende rekenvaardigheden/cognitieve ontwikkeling, de grove en fijne motorische ontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Hoe de ontwikkeling van de kinderen wordt gevolgd.
- Hoe op basis van de resultaten van dit kindvolgsysteem het beredeneerd aanbod tot stand komt.
- Hoe de groepsruimte en de buitenruimte is ingericht en hoe dit een rol speelt in het aanbieden van voorschoolse educatie (dit gaat dus verder dan enkel de verschillende speelhoeken benoemen).
- De wijze waarop de ouders betrokken worden bij de voorschoolse educatie.
- Hoe de samenwerking met en overdracht naar het basisonderwijs is vormgegeven.
- Hoe de kinderen in de leeftijd van 2.5 tot 4 jaar 960 uur vve kunnen ontvangen.
- Hoeveel uur er sprake is van effectief vve aanbod. *Maximaal 6 uur per dag mag worden gerekend tot effectief vve-aanbod. Een voorwaarde van effectief vve-aanbod is dat op deze uren er niet afgeweken wordt van de beroepskracht kind ratio.*

Het pedagogisch plan moet voor het onderdeel van de voorschoolse educatie jaarlijks worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Opleidingseisen pedagogisch medewerkers

De professionals op de voorschoolgroep moeten een vakopleiding hebben afgerond specifiek gericht op pedagogische vaardigheden. In de cao-kinderopvang staat nader omschreven welke opleidingen hieronder vallen.

De professionals op de voorschoolgroep moeten een scholing hebben gevolgd gericht op ontwikkelingsgericht werken in de voorschoolse educatie en dat ten minste kennis en vaardigheden omvat met betrekking tot:

- het werken met programma's voor de voor- en vroegschoolse educatie;
- het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind, in het bijzonder op de gebieden taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling;
- het volgen van de ontwikkeling van peuters en het hierop afstemmen van het aanbod van voorschoolse educatie;
- het betrekken van de ouders bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen;
- het vormgeven aan de inhoudelijke aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie en aan een zorgvuldige overgang van het kind van voor- naar vroegschoolse educatie;
- dit kan als onderdeel van de vakopleiding zijn volbracht of als nascholing van tenminste 12 dagdelen.

In de nadere toelichting op het [Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie](#) is opgenomen dat naast een geschoolde en gecertificeerde medewerker voorschoolse educatie een medewerker mag worden ingezet die de vve-training volgt. Deze medewerker dient wel over een beroepskwalificatie te beschikken (geen BBL).

De pedagogisch medewerker voorschoolse educatie dient daarnaast te beschikken over taalniveau 3F/B2 op lezen en mondelinge taalvaardigheid.

Opleidingsplan

- De houder stelt jaarlijks een opleidingsplan vast dat in elk geval tot uitdrukking brengt op welke wijze de kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers worden onderhouden en verder ontwikkeld.
- De houder geeft aantoonbaar uitvoering aan het opleidingsplan.
- De houder evalueert het opleidingsplan jaarlijks en stelt het zo nodig aan de hand hiervan bij.

Rol gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende en kwalitatief goede vve plaatsen en maakt hierover afspraken met kindercentra en scholen.

De gemeente informeert de houders van voorschoolse educatie over wettelijke wijzigingen, het Amsterdamse beleid en de subsidieregeling door middel van nieuwsbrieven, bijeenkomsten en periodieke gesprekken met de accounthouders vve.

Wat is de Amsterdamse standaard?

Visie

Organisaties hebben de ruimte om het pedagogisch educatieve aanbod en aanpak naar eigen inzicht in te richten, zodat de kinderen een zo optimaal mogelijke omgeving voor ontwikkeling kan worden geboden.

Aanbod

Bij een 40 weken openstelling, moet iedere voerschoolgroep in Amsterdam, kinderen in staat stellen om 16 uur per week een aanbod van voorschoolse educatie te krijgen (640 uur per jaar). Locaties die meer dan 40 weken per jaar voorschoolse educatie aanbieden kunnen het aantal uren voorschoolse educatie per week verlagen, mits er minimaal 640 uur voorschoolse educatie wordt aangeboden.

Vve programma

Zoals de wet voorschrijft moeten aanbieders van voorschoolse educatie een vve-programma gebruiken. Amsterdam stelt hierop aanvullend dat dit een programma moet zijn dat is opgenomen in de lijst van erkend effectieve interventies van het Nederlands Jeugdinstituut. Eventueel mogen aanbieders ook een programma gebruiken wat nog in het erkenningstraject bevindt bij de erkenningscommissie van het NJi. Dit moet altijd in overleg met en na toestemming van de gemeentelijke accounthouder vve en de werkgroep kwaliteit van het team vve en kinderopvang van de gemeente Amsterdam.

Het vve-programma is geen doel maar een middel om thematisch, betekenisvol en op niveau voorschoolse educatie aan te bieden. Dit betekent dat het programma beredeneerd aangepast kan worden om bijvoorbeeld thema's of activiteiten toe te voegen of elementen van de gehanteerde pedagogisch/didactische stromingen die ook worden gebruikt op de locatie terug te laten komen in het dagprogramma (Montessori, Jenaplan, Vrije school, Reggio Emilia, Dalton, Freinet).

Vve certificering

De gemeente Amsterdam heeft kansgelijkheid voor alle kinderen hoog in het vaandel staan en wil alle peuters optimale ontwikkelingskansen bieden. Om dat te bewerkstelligen heeft de gemeente in 2015 de programmamakers van vve- programma's de opdracht gegeven een basistraining vve te ontwikkelen voor alle pedagogisch medewerkers in Amsterdam. Met de 'Basistraining voor- en vroegschoolse educatie' krijgt de pedagogisch medewerker een stevige basis in het ontwikkelingsgericht werken met jonge kinderen. Algemene doelstelling is dat op elke vve-locatie voldoende professionaliteit aanwezig is om de kinderen te begeleiden in hun ontwikkeling. Doel van de training is pedagogisch medewerkers kennis en vaardigheden aan te reiken zodat zij in staat zijn aan te sluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar in de voor- en vroegschoolse educatie. Beoogd effect is het bieden van ontwikkelingskansen voor kinderen, het optimaliseren van de opvoedingsomgeving en zorg dragen voor een doorgaande lijn naar de basisschool. Een medewerker kan ook startbekwaam worden doordat deze in de beroepsopleiding al de theorie vanuit de basistraining vve aangeboden heeft gekregen en doormiddel van praktijkopdrachten en coaching het certificaat voor de basistraining vve ontvangt.

Taaleis

Iedere professional op een voorschool dient aanvullend op de wettelijke taaleisen te beschikken over het niveau B1/2F voor schriftelijke taalvaardigheid.

Functiedifferentiatie, hbo'er op de voorschool en opleidingen

Het profiel biedt ruimte voor functiedifferentiatie. Om hier goed mee om te gaan, verwacht de gemeente van organisaties dat zij een bewust beleid voeren op personeelsinzet en bijscholing. Niet alle medewerkers op de vve-groep hoeven formeel geschoold te zijn in het gehanteerde en door het NJI erkende vve programma. Medewerkers dienen wel 12 dagdelen scholing te hebben gevolgd in een ander erkend vve-programma of bij voorkeur gecertificeerd te zijn in de Basistraining zodat zij startbekwaam zijn ten aanzien van de uitvoering van het gehanteerde vve programma. De organisatie dient zelf te bepalen en schriftelijk vast te leggen hoe zij zorgdragen dat iedere groep voldoende kwalitatief het programma kan uitvoeren (bijvoorbeeld door middel van sleutelfiguren, coaching on the job etc.).

In aanvulling op de wettelijke bepalingen omtrent de pedagogisch coach/beleidsmedewerker vve (HBO'er op de voorschool) heeft Amsterdam besloten dat deze functie moet worden vervuld door een medewerker die de opleiding HBO'er op de voorschool van het ABC heeft gevolgd. De intallige variant is een medewerker die 16 uur op groep wordt ingezet als pedagogisch medewerker met aanvullende taken om de kwaliteit van de voorschoolse educatie te bewaken cq. Verhogen. De boventallige variant is een coach/beleidsmedewerker die minimaal 80 uur per jaar wordt ingezet (en bij meer dan 8 doelgroepkinderen komt daar per 10 uur per doelgroepkind bij).

De Amsterdamse ambitie is dat alle medewerkers minimaal startbekwaam zijn. Dit is echter niet het eindpunt voor de professional. Niet iedereen hoeft in alles geschoold te zijn en alles te kunnen en kennen. Wel is het de bedoeling dat medewerkers jaarlijks worden bijgeschoold en geschoold worden tot vakbekwame medewerkers. Vakbekwaam worden medewerkers door geschoold te zijn in het gebruikte vve-programma en geschoold te zijn in de vve-instrumenten.

Samenwerking met onderwijs

Een belangrijk onderdeel van vve is dat de vroegschool en de gekoppelde voorschool afspraken maken omtrent een gezamenlijke visie en aanpak dat bijdraagt aan de doorgaande leerlijn tussen voor- en vroegschool. Op de voor- en vroegschool dient zichtbaar te zijn dat het pedagogisch klimaat en het educatief handelen op elkaar zijn afgestemd. Een belangrijke schakel voor het afstemmen kunnen de hbo'er op de voorschool en de vve-coördinator van de vroegschool zijn, eventueel aangevuld (indien deze er is) door de combinatiefunctionaris.

DEEL 2

De bouwstenen die zorgen voor een stevige kwaliteit van een jonge kindvoorziening zijn de volgende:

1. Visie en basishouding
2. Taal
3. Continuïteit, stabiliteit en groepsmanagement
4. Aanpak en educatief aanbod
5. Rijke speelleeromgeving
6. Kindvolgsysteem
7. Zorg
8. Leven lang ontwikkelen
9. Ouderbetrokkenheid en thuisbetrokkenheid
10. Doorgaande lijn
11. Diversiteit en inclusie
12. Gezond eten en bewegen

Onderstaand wordt per bouwsteen aangegeven hoe hier invulling aan kan worden gegeven op 3 niveaus: Organisatie-, Groeps- en Individueel niveau. Op individueel niveau zijn enkele vaardigheden van het competentieprofiel uit de Basistraining vve van VierVVE beschreven. Deze zijn te herkennen aan de *cursieve* stukken.

Bouwsteen 1: Visie en basishouding

Visie op de ontwikkeling van het jonge kind en de daaruit volgende basishouding van professionals.

Organisatie

Van de organisatie wordt verwacht dat zij een visie hebben op de ontwikkeling en opvoeding van jonge kinderen. Deze visie wordt zichtbaar gedragen door de professionals en zichtbaar in hun basishouding naar kinderen en ouders.

De visie is opgenomen in het beleid van de organisatie. Tevens is beschreven hoe de visie aansluit op het gebruikte vve-programma. Het beleid wordt periodiek geëvalueerd en geactualiseerd.

Groep
<p>Vanuit de opgestelde visie volgt een basishouding van professionals die ertoe leidt dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. Een voorwaarde voor het overgaan tot ontwikkelingsstimulering is een emotioneel veilig klimaat. Dit wordt onder andere gecreëerd door continuïteit en stabiliteit, maar ook door pedagogisch handelen af te stemmen op de kindpopulatie.</p> <p>Op de groep komen diverse kinderen vanuit diverse achtergronden en met verschillende (zorg)behoefte elkaar tegen. Zij spelen met elkaar en leren van elkaar. De professionals hebben oog voor de interactie tussen de kinderen wat leidt tot het bevorderen van de groepscohesie.</p>
Individueel
<p>Iedere professional op de groep beschikt over een basishouding waarin sensitieve-responsiviteit, een open houding, het stimuleren van positieve relaties tussen de kinderen en zorgen dat ieder kind zich gezien voelt centraal staan. Deze basishouding laat de professional gedurende de hele dag zien, dus ook buiten de gerichte vve-activiteiten.</p> <p>De sensitieve-responsiviteit draagt bij aan een veilige omgeving waar zowel kinderen als ouders zich welkom voelen. De professional zorgt dat het kind zich gezien voelt doordat het nieuwsgierig is naar de inbreng van de kinderen. Ook speelt de professional in op de initiatieven van het kind door goed te observeren.</p> <p><i>De professional ziet waar een kind op betrokken is en waar zijn/haar interesse naar uitgaat, welk ontwikkelingsniveau en leerstijl het kind heeft en hoe de relatie met andere kinderen is. De professional stemt het handelen af op de signalen van het kind door non-verbale signalen te herkennen. De professional neemt de tijd om te verwoorden waar het kind mee bezig is en geeft, indien van toepassing, uitleg.</i></p>

Bouwsteen 2: Taalniveau professional en kennis over taalontwikkeling

Organisatie
<p>De organisaties waarborgen dat de professionals die worden ingezet op de groep in het bezit zijn van het vereiste taalniveau. Dit kan aantoonbaar worden gemaakt door een taalcertificaat of beroepskwalificatie.</p> <p>De organisatie zorgt ervoor professionals over voldoende kennis beschikking van de taalontwikkeling bij jonge kinderen, bijvoorbeeld door middel van coaching.</p>

Groep
Op de groep is de speelleeromgeving talig en uitdagend ingericht. Dat wil zeggen dat deze ruimte biedt voor betekenisvolle interacties tussen kinderen onderling.
Individueel
<p>De professional heeft kennis over de taalontwikkeling van het jonge kind. De professional zet deze kennis in bij activiteiten en het bieden van een talige omgeving. Tevens heeft de professional kennis over de wijze waarop het jonge kind een tweede taal verwerft. Ook kan de professional verschillende didactische vaardigheden en technieken inzetten om effectief woorden aan te leren en met woorden te werken tijdens verschillende (spel)situaties.</p> <p><i>De professional zorgt voor een interessant aanbod op de groep. Er worden doelgerichte activiteiten aangeboden met betrekking tot de taalontwikkeling, zoals taal-denkgesprekken, interactief voorlezen en woordenschatverwerving.</i></p>

Bouwsteen 3: Continuïteit, stabiliteit en groepsmanagement

Organisatie
De organisatie voert een personeelsbeleid gericht op kwaliteit en continuïteit. Bij de inzet van tijdelijk personeel zorgt de organisatie ervoor dat zij werken volgens de visie van de organisatie.
Groep
Jonge kinderen hebben baat bij continuïteit en stabiliteit. Een vaste groep van leeftijdsgenoten bevordert bijvoorbeeld de kwaliteit van interactie tussen kinderen onderling. Op de groep wordt gestreefd naar vaste (stam)groepen, bekende gezichten, het inzetten van vaste professionals en een vast dagritme. De locatie draagt zorg voor zoveel mogelijk stabiliteit en beperkt wisselingen in de samenstelling van de groep waar mogelijk.
Individueel
De professional zorgt voor een herkenbaar dagritme en betreft kinderen bij het maken van afspraken en regels. De professional zet hiertoe efficiënt groepsmanagement in wat zichtbaar is in de dagelijkse organisatie. De professional werkt effectief samen met collega's. Er worden afspraken gemaakt over de samenwerking en taakverdeling waar de professional zich aan houdt. Deze afspraken worden geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

De professional organiseert het groepsmanagement zo dat er ruimte is voor vrij, begeleid en geleid spel. Zowel zelfstandig als in kleine groepen kinderen.

Bouwsteen 4: Aanpak en aanbod

Organisatie

De organisatie heeft een visie gericht op ontwikkelingsgericht werken.

Groep

Op de groep wordt gewerkt aan de brede ontwikkeling van het kind. Dit gebeurt vanuit een holistische kijk op de ontwikkeling van het jonge kind. Bij de aanpak op de brede ontwikkeling zijn in ieder geval de vier ontwikkeldomeinen zoals beschreven door SLO (taal, rekenen, sociaal-emotioneel en motorisch) specifiek te herkennen.

Op de groep is het aanbod op maat (passend) en wordt rekening gehouden met kinderen die zich anders of minder ontwikkelen. Dit betekent dat de professionals beschrijven wat zij met de groep en de individuele kinderen willen bereiken en hoe zij aan deze doelen gaan werken. Dat wordt vertaald naar een dag-/weekplanning en jaarplanning. De behoeften van de kinderen staan centraal en derhalve kan worden afgeweken van de planning en indien wenselijk. De professionals hebben zicht op de brede ontwikkeling van de kinderen en handelen bewust om het kind een stap verder te brengen in de ontwikkeling. Er is een goede mix van vrij, begeleid en geleid spel zichtbaar op de groep.

De cyclus van opbrengstgericht werken (OGW) biedt de medewerkers reflectie op hun aanpak en aanbod.

Individueel

De professional heeft kennis van de ontwikkeling van het jonge kind op alle ontwikkeldomeinen. Kinderen ontwikkelen zich spelenderwijs. Kinderen krijgen van de professional ruimte om alleen en met elkaar te spelen. Door goed te observeren herkent de professional in welk stadium van de ontwikkeling het kind zit. Hier wordt op ingespeeld door beredeneerde keuzes te maken en deze te vertalen naar collega's en ouders. De professional biedt activiteiten die aansluiten bij de ontwikkeling, interesse en leerstijl van het jonge kind. Ook wordt er rekening gehouden met de begeleiding die het kind nodig heeft om te komen tot de volgende stap in de ontwikkeling.

De professional kan kinderen van verschillende niveaus, op bijvoorbeeld het gebied van taal, aan elkaar koppelen met als doel ontwikkelingsstimulering binnen de 'kleine groep'.

De professional zorgt voor een interessant aanbod op de groep door kansen te grijpen en te creëren. Hierbij worden de fasen van de cyclus van opbrengstgericht werken (OGW) toegepast en overlegt met collega's.

Bouwsteen 5: Rijke speelleeromgeving

Organisatie

Organisaties vertalen hun visie op de ontwikkeling van het jonge kind naar een rijke speelleeromgeving. Daarnaast dragen de organisaties de verantwoordelijkheid voor het faciliteren van de rijke speelleeromgeving, zoals het beschikbaar stellen van ruimten die voldoen en het faciliteren van voldoende materialen. Hieronder valt ook de inrichting van de buitenruimte.

Groep

Op de groep is een rijke speelleeromgeving voor jonge kinderen waar alle ontwikkelingsgebieden aan bod kunnen komen. De speelleeromgeving is zowel taalrijk als divers. Materialen uit de buitenwereld worden naar binnen gehaald. Tevens is er ruimte voor bewegingsactiviteiten. De ruimte is zo ingericht dat kinderen zich zoveel mogelijk zelfstandig kunnen bewegen en hun gang kunnen gaan. Er is sprake van een balans tussen uitdaging en veiligheid.

De binnenruimte beschikt over verschillende speel-/leerhoeken, zoals een huishoek, lees of een themahoek. De inrichting nodigt uit tot spel en is ondersteunend aan het thema gericht werken.

De buitenruimte biedt ook volop kansen op tot ontwikkeling te komen.

Individueel

De professional biedt kinderen een rijke speelleeromgeving waar zij, zowel binnen als buiten, zoveel mogelijk zelfstandig kunnen ontdekken en spelen. De omgeving is zo ingericht dat deze tegemoet komt aan verschillende interesses, ontwikkelingsstadia en bijdraagt aan de brede ontwikkeling van kinderen.

De speelleeromgeving wordt ingericht met een variatie aan hoeken/plekken waar kinderen verschillende typen spel kunnen spelen. In deze hoeken/plekken zijn er diverse materialen die het spel en de taal van het kind ondersteunen en stimuleren.

Bouwsteen 6: Kindvolgsysteem

Organisatie

Organisaties besluiten met welk kindvolgsysteem wordt gewerkt. Ook dragen de organisaties er zorg voor dat de professionals over voldoende kennis van het kindvolgsysteem beschikken op groepsniveau.

Groep

Kinderen worden gevolgd aan de hand van het kindvolgsysteem dat door de organisatie is gekozen. Voor het gebruiken van het kindvolgsysteem zijn voorzieningen aanwezig op de locatie, bijvoorbeeld een laptop/computer/IPad. Aan iedere groep is een sleutelfiguur gekoppeld die beschikt over expertise van het kindvolgsysteem. De overige professionals op de groep beschikken over de kennis en vaardigheid voor het uitvoeren van een observatie.

Het kindvolgsysteem brengt de brede ontwikkeling in beeld en biedt de basis voor een beredeneerd aanbod. Minimaal 2x per jaar dient de ontwikkeling van een kind in beeld gebracht te worden middels een registratie of rapportage. Op basis van de observaties in het kindvolgsysteem worden ouders geïnformeerd over hoe het kind zich binnen de voorziening ontwikkelt.

Individueel

De professional kan werken met het gebruikte kindvolgsysteem en kan op basis van observaties dit kindvolgsysteem gebruiken met als doel een passend aanbod voor ieder kind te maken. De professional kan een observatie uitvoeren op de vier ontwikkeldomeinen zoals beschreven door SLO (taal, rekenen, sociaal-emotioneel en motorisch).

De professional kan doelen en een plan van aanpak formuleren voor de hele groep en voor kleine groepen kinderen.

Bouwsteen 7: Zorg

Organisatie

De organisaties dragen zorg voor een zorgstructuur die het primaire proces ondersteunt. Deze concrete zorgstructuur sluit aan op de algemene zorgstructuur die beschikbaar is in de wijk of stad, zoals het Ouder- en Kindteam (OKT). Hierbij is het duidelijk welke stappen gezet kunnen worden en wanneer externe organisaties worden ingeschakeld.

Organisaties faciliteren de samenwerking tussen de locaties en partners uit de buurt waaronder wijkteams. Op deze wijze ontstaat er aansluiting tussen de verschillende leefdomenien waarin kinderen opgroeien. De wijze waarop organisaties de structuur vormgeven kan verschillen. Het resultaat dient te zijn dat de professional zich in het primaire proces gesteund voelt.

De organisatie draagt zorg voor scholing en training op het gebied van zorg zoals de training 'Kinderen die opvallen' en de diverse vervolgentrainingen. Ook scholen zij met regelmaat de medewerkers in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Groep

De locatie beschikt over een netwerk in de buurt. Er is bijvoorbeeld afstemming met de Ouder- en Kindadviseur (OKA) die is betrokken bij de voorziening. Voor kinderen met specifieke behoeften en/of zorg wordt waar mogelijk samengewerkt met professionals, zoals een logopedist of fysiotherapeut. Dit wordt zoveel mogelijk gedaan in samenspraak met ouders.

Individueel

De professional kent het normale verloop van de ontwikkeling van jonge kinderen en signaleert afwijkingen daarin. Indien de professional denkt dat het kind zich onvoldoende ontwikkelt, dan vraagt deze een deskundige mee te kijken naar het kind, met inachtneming van het zorgbeleid van de organisatie. De professional is in staat dit met ouders te bespreken op basis van feitelijke waarnemingen. Vervolgens weet de professional de ondersteuning zo te regelen, binnen of buiten de organisatie, dat het kind zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen. Hierbij kan de professional gebruik maken van de menukaart.

De professional kent de mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook weet de professional welke stappen genomen moeten worden bij het vermoeden van

kindermishandeling of huiselijk geweld. Hierbij kan de professional gebruik maken van de sociale kaart of de meldcode volgen.

De professional kan de ouders benaderen als expert van hun kind.

Bouwsteen 8: Leven lang ontwikkelen

Organisatie

Binnen de organisatie is sprake van een lerende cultuur. Dit betekent dat er aandacht is voor het stimuleren van de ontwikkeling van de professionals en dat de organisatie zelf ook in beweging blijft, oftewel zich ontwikkelt. De organisatie is op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied en vertalen dit naar beleid, speelleeromgeving, et cetera. De organisatie zorgt er voor dat professionals op de groep in staat worden gesteld om kwaliteit te kunnen bieden. Hiervoor draagt de organisatie zorg voor voldoende bij- en nascholing en coaching. De organisatie zorgt ook voor coaching van tijdelijke professionals.

Onderdelen van een lerende cultuur zijn enerzijds het uitvoeren van zelfevaluaties en anderzijds het scholen en begeleiden van professionals.

Organisaties hebben een visie op de inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker/coach (voorschoolse educatie).

Jaarlijks wordt een opleidingsplan vastgesteld waarin staat op welke wijze de kennis en vaardigheden van de professionals worden gestimuleerd (wettelijke eis).

De organisatie neemt geen genoegen met enkel startbekwame medewerkers maar streeft ernaar de vaste medewerkers door te laten ontwikkelen tot vakbekwaam. Startbekwaam betekent dat zij minimaal beschikken over de Basistraining vve of gelijkwaardig. Onder vakbekwaam wordt verstaan dat de professional geschoold is middels verschillende aanvullende trainingen en coaching zoals kop- of programmatrainingen of trainingen in vve-instrumenten (KIJK!, Logo 3000) of andere aanvullende trainingen zoals de training ouderbetrokkenheid, training 2 jarigen op de voorschool et cetera.

Groep

De coaching en bijscholing van professionals is altijd gericht op wat zich afspeelt op de groep, oftewel op waar de knelpunten liggen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het vve-programma.

Individueel

De professional is minimaal startbekwaam en in staat tot uitvoering van het vve-programma en de diverse vve-instrumenten. Daarnaast wordt van de professional verwacht dat zij kunnen samenwerken met collega's van binnen en buiten de eigen organisatie. Daarom is het van belang dat professional beschikt over vaardigheden in communicatie, samenwerking, overleg en conflicthantering.

De professional blijft zich ontwikkelen door deel te nemen aan trainingen en coaching. De professional staat open voor de eigen ontwikkeling en deelt de visie op kwaliteit van de organisatie.

De professional kan kritisch reflecteren op de gekozen aanpak of het aanbod met behulp van de zes bouwstenen van reflecteren.

Bouwsteen 9: Ouderbetrokkenheid en thuisbetrokkenheid

Organisatie

De organisatie heeft een visie op ouderbeleid waarin zowel ouderparticipatie, ouderbetrokkenheid en thuisstimulering naar voren komen. De uitvoering van dit ouderbeleid is afgestemd op de behoefte van de ouderpopulatie en eventueel gekoppelde basisschool.

Deze visie vertaalt zich in een structuur voor ouderbetrokkenheid waarin taken en verantwoordelijkheden duidelijk zijn benoemd. In het beleid wordt beschreven hoe de organisatie is ingericht, zodat op locatieniveau toegewerkt kan worden naar de doelen van de gemeentelijke visie op ouderbetrokkenheid. Het concrete ouderbeleid (of ouderwerkplan) op de locatie is gemaakt op basis van een ouderanalyse. In het ouderbeleid wordt beschreven hoe naar de genoemde doelen toegewerkt wordt en wat de belangrijkste speerpunten zijn op basis van educatief partnerschap met ouders en gelijkwaardigheid in gesprek met de ouders. In de kwaliteitscyclus van de organisatie maakt de aanbieder gebruik van informatie over het effect van het beleid op ouderbetrokkenheid.

Groep

Op de groep wordt binnen de kaders van het opgestelde ouderbeleid samengewerkt met ouders. Het doel hierbij is dat alle ouders van peuters in staat zijn om samen met de voorschool hun rol te pakken bij de stimulering van de ontwikkeling van hun kind. Het is de bedoeling dat alle ouders weten hoe het educatieve programma in elkaar zit, wat hun kind doet op de voorschool, hoe het staat met de ontwikkeling van hun kind en wat zij thuis aan ontwikkelingsstimulering kunnen doen. Ouders worden gezien als de experts van hun eigen kind. Ouders kunnen met vragen over de ontwikkeling en welzijn van hun kind terecht bij de professionals (pedagogisch medewerkers en eventuele overige professionals) en voelen zich serieus genomen en gesteund. Ouders worden geprikkeld om de ontwikkeling van hun kind ook thuis te stimuleren en krijgen daar ook handvatten voor aangereikt.

Individueel

De professional werkt er samen met andere collega's naar toe dat alle ouders van peuters in staat zijn om samen met de voorschool hun rol te pakken bij de stimulering van de ontwikkeling van hun kind. De professional bespreekt de wederzijdse verwachtingen tijdens het intakegesprek. De professional betreft de ouders bij wat er op de dag is gebeurd en zorgt voor een goede overdracht op de dag. Ouders worden actief benaderd en betrokken om actief deel te nemen aan activiteiten op de voorschool. Hierbij worden de 3 V's ingezet (verkennen, verbinden en verrijken). De professional verkent wie de ouder is, wat de ouder belangrijk vindt in de opvoeding en welke zorgen er spelen. Vervolgens komt het verbinden door op zoek te gaan naar het gezamenlijke belang. Bij het verbinden kijkt de professional of en hoe de werkwijze en visie op de groep aansluit bij de verwachtingen van de ouder. Dan komt het verrijken, waarbij de professional op zoek gaat naar activiteiten die de ouder zou kunnen inzetten om de ontwikkeling van het kind (nog beter) te stimuleren.

De professional draagt zorg voor een goede, respectvolle en vertrouwde relatie met de ouders. De professional informeert ouders met regelmaat over de ontwikkeling van hun kind. In het contact met ouders gaat de professional op zoek naar manieren die voor beide partijen het meest passend zijn zodat er een samenwerking ontstaat waarbij ouder en professional naast elkaar staan. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de thuiscultuur van de ouder en het kind. Professionals zijn cultuursensitief.

Bouwsteen 10: Doorgaande lijn

Organisatie

De organisaties zijn verantwoordelijk voor een goede samenwerking en afstemming met de basisschool/basisscholen. Men kent elkaar en er is contact tussen beide organisaties waarin afspraken worden gemaakt over de doorgaande lijn, zoals thema's, activiteiten en kindvolgsysteem. Er worden afspraken met de basisschool/basisscholen gemaakt over de wijze waarop de overdracht plaatsvindt.

Het privacyreglement van de organisatie kan niet in tegenspraak zijn met de privacywetgeving, maar mag geen blokkade vormen voor de samenwerking met de basisschool en de uitwisseling van kindgegevens tussen voorschool en basisschool.

Groep

Er wordt gestreefd naar een doorgaande lijn naar de basisschool. Op de voorscholen betekent dit zowel in aanbod (leerlijn), aanpak (pedagogisch en didactisch) en in zorg (aansluiting bij behoefte van het kind en de ouder) afstemming en overdracht.

Voor alle kinderen geldt dat er overdracht plaats vindt naar de basisschool. Hierbij worden in ieder geval de met geregistreerde gegevens uit het kind volgsysteem en kenmerkende informatie over het kind in opgenomen. De gegevens worden aangevuld met het uniform overdrachtsformulier of vergelijkbaar.

Indien er sprake is van zorg vindt er een warme overdracht plaats. De warme overdracht vindt zoveel mogelijk in een gezamenlijk gesprek met ouders en basisschool plaats, eventueel (na goedkeuring van ouders) aangevuld met bij het kind betrokken hulpverlener(s).

Individueel

De beroepskracht weet welke informatie noodzakelijk is voor een goede overdracht en kan daarbij het Uniforme Overdrachtsformulier gebruiken.

Bouwsteen 13: Diversiteit en Inclusie

Organisatie

Elk kind heeft het recht zich te ontplooiën in een omgeving die gekenmerkt wordt door gelijkwaardigheid en respect voor diversiteit. Ieder heeft het recht op actieve participatie in kindercentra van hoge kwaliteit, vrij van elke vorm van discriminatie. (VN-verdrag over de Rechten van het Kind, artikel 2. (1989).

Diversiteit en Inclusie is opgenomen in de visie, het pedagogisch beleidsplan en het personeelsbeleid van de organisatie. De visie en het beleidsplan zijn bij voorkeur opgesteld, nadat ouders en personeelsleden uit alle lagen van de organisatie, zijn betrokken. De organisatie heeft niet alleen een visie, maar ook ambities ten aanzien van het thema. Er is aandacht voor bewustwording over het thema en benodigde kennis en vaardigheden.

Groep

Op de groep is zichtbaar de buitenwereld naar binnen gehaald. Zo is het speelmateriaal divers en inclusief. In de inrichting komt naast de verschillende culturen ook verschillen in gender, gezinssamenstellingen, huidskleur, diversiteit in de breedste zin terug.

Op de groep zijn voor ouder en kind herkenbare voorwerpen aanwezig. Er wordt naast herkenning ook aandacht besteed aan de verschillen of het 'onbekende' en (on)zichtbare beperkingen.

Individueel
De professional heeft een open houding en is zich bewust van de diversiteit in de wijk. Verschillen tussen kinderen en ouders worden gezien als kans in plaats van uitdaging. De professional haalt de buitenwereld naar binnen door de kinderen kennis te laten maken met verschillende culturen, rituelen en overtuigingen.

Bouwsteen 12: Gezonde kinderopvang

Organisatie
Een gezonde leefstijl draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen en reduceert gezondheidsrisico's op latere leeftijd. De organisatie stelt een beleid gericht op het bevorderen van gezonde kinderopvang zoals een beleid gericht op bewegen, voedingsbeleid en traktatiebeleid. De organisatie draagt zorg voor een gezonde omgeving waarin kinderen worden uitgedaagd tot bewegen.
Groep
De kinderen op de groep krijgen gezonde voeding aangeboden. Dagelijks is voldoende aandacht voor bewegen. Bewegingactiviteiten beperkt zich niet enkel tot het buitenspelen en het spelen in de speelzaal/gymlokaal maar wordt ook in de andere activiteiten toegevoegd. Gezonde leefstijl is ook onderdeel van de ouderbetrokkenheid.
Individueel
De professional is in staat om bewegingsactiviteiten aan te bieden en stimuleert kinderen om te bewegen.